

Vlaams
Parlement

stuk **12** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 16 mei 2011 (2010-2011)

Evaluatie

van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

over het begrotingsbeleid 2011
van de Vlaamse Gemeenschap

Verslag

namens de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting
uitgebracht door mevrouw Griet Smaers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Eric Van Rompuy.

Vaste leden:

de heer Ward Kennes, mevrouw Griet Smaers, de heren Koen Van den Heuvel, Eric Van Rompuy;
de heren Felix Strackx, Erik Tack, Christian Verougstraete;
de heren Sven Gatz, Dirk Van Mechelen;
de heren Ludo Sannen, Bart Van Malderen;
de heren Jan Peumans, Kris Van Dijck;
de heer Lode Vereeck;
de heer Filip Watteeuw.

Plaatsvervangers:

de heren Ludwig Caluwé, Dirk de Kort, Jan Durnez, Johan Sauwens;
de heer Joris Van Hauthem, mevrouw Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de heren Marino Keulen, Sas van Rouveroi;
de heren John Crombez, Bart Martens;
de heren Marc Hendrickx, Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier:

12 (2010-2011) – Nr. 1: Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

INHOUD

I. Uiteenzetting namens de SERV door mevrouw Caroline Copers en de heer Axel Mathot	4
1. Inleiding	4
2. Vier kernelementen.....	4
3. Evenwicht in de begroting	5
4. Uitdagingen begrotingscontrole	5
5. Evaluatie van de begroting	7
6. Nood aan transparantie	8
7. Conclusies	9
II. Bespreking	10
Gebruikte afkortingen	17
Bijlage: PowerPointpresentatie van de SERV	19

De Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting had op dinsdag 22 februari 2011 een gedachtewisseling met een afvaardiging van de SERV over de evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen over het begrotingsbeleid 2010 van de Vlaamse Gemeenschap (*Parl. St.* VI. Parl. 2009-10, nr. 12/1).

Namens de SERV namen deel aan de gedachtewisseling:

- mevrouw Caroline Copers, voorzitter van de SERV;
- de heer Axel Mathot, studiedienst SERV.

I. UITEENZETTING NAMENS DE SERV DOOR MEVROUW CAROLINE COPERS EN DE HEER AXEL MATHOT

1. Inleiding

Mevrouw *Caroline Copers* verwijst naar de twee jaarlijkse begrotingsdocumenten van de SERV. In juli is er het begrotingsadvies over de begroting van het volgende begrotingsjaar. In januari is er een evaluatierapport van de begroting van het begrotingsjaar, dat uiteraard een evaluatie van de begroting maakt op basis van het eerdere begrotingsadvies van de SERV.

In eerste instantie wordt er in het evaluatierapport gezocht naar het antwoord op de vraag of de overheidsfinanciën in evenwicht zullen zijn tegen het einde van het jaar omdat dat ook een belangrijk element was in het begrotingsadvies van juli 2010 van de SERV.

Daarnaast wordt er een vooruitblik gebracht naar de begrotingscontrole, waarvan de voorbereidingen nu volop aan de gang zijn.

In het evaluatierapport wordt ook heel veel aandacht besteed aan de keuzes die worden gemaakt bij de opmaak van de begroting, waar wordt er bespaard, welke nieuwe initiatieven worden er ingeschreven. Het is belangrijk om op deze beslissingen de focus te leggen, niet alleen omdat die de kern vormen van het begrotingsbeleid maar uiteraard ook van het debat in het Vlaams Parlement.

De heer *Axel Mathot* verwijst naar het begrotingsadvies en de begrotingsevaluatie van de SERV. In juli 2010 heeft de SERV het decretaal verplicht begrotingsadvies uitgebracht over de begroting voor het begrotingsjaar 2011. Meer dan vijftien jaar al koppelt de SERV daar een evaluatierapport aan. Het evaluatierapport heeft voornamelijk tot doel om na te gaan in welke mate het begrotingsadvies van de SERV ook zijn vertaling heeft gevonden in de begroting zelf. Er is dus altijd een koppeling tussen die twee rapporten van de SERV.

2. Vier kernelementen

De vier kernelementen van het begrotingsadvies komen natuurlijk wel terug in het evaluatierapport. Wat waren de kernelementen? In eerste instantie onderschreef de SERV de doelstelling van de Vlaamse Regering om in 2011 een begroting in evenwicht af te sluiten. Een tweede element was een pleidooi voor een duurzaam begrotingsbeleid, met een concreet voorstel om tot een structurele analyse te komen.

Het eerste kernelement is de vraag of het in de begroting ingeschreven evenwicht ook gaat gerealiseerd kunnen worden. Is het een realistisch vooruitzicht? Een evenwicht in de begroting inschrijven is net iets gemakkelijker dan het realiseren ervan.

Het tweede kernelement/vraag is welke uitdagingen er zullen zijn bij de begrotingscontrole 2011.

Het derde kernelement/vraag is als het begrotingsevenwicht gerealiseerd is, hoe dat tot stand is gebracht. Welke maatregelen en ingrepen waren nodig om tot een evenwicht te komen, dat dus een meer kwalitatieve analyse van de begroting is.

Uit die kwalitatieve analyse kwam duidelijk een nood aan een grotere transparantie naar voor, wat het vierde kernelement is.

3. Evenwicht in de begroting

Is het in de begroting 2011 ingeschreven evenwicht realistisch?

Ontvangsten

Wat de ontvangsten betreft, is de SERV van oordeel dat de ontvangstenraming realistisch is gemaakt en zelfs voorzichtig is gedaan. Het enige aandachtspunt houdt verband met KBC: de Vlaamse Regering verwacht voor KBC ongeveer 300 miljoen euro aan dividend – op het moment van de evaluatie van de begroting was dat nog onzeker, maar ondertussen is bekend geraakt dat die KBC-middelen er gaan komen in 2011. Op dit moment kan de SERV dus stellen dat dit zeer realistisch en zelfs voorzichtig is geraamd.

Uitgaven

Wat de uitgaven betreft, bleek in het verleden dat de betaalkalender en de onderbenutting de zwakke punten zijn. De dienaangaande gehanteerde hypothesen waren niet altijd even realistisch. Wat de betaalkalender betreft, uit het verschil tussen de betaalkredieten en de beleidskredieten kan vastgesteld worden dat er een aanzienlijke inhaaloperatie is geweest. De toename van de betaalkredieten is veel hoger, namelijk een 240 miljoen euro hoger, dan de toename van de beleidskredieten. Dat is een positief signaal en is meer dan voorzien in de meerjarenraming.

De onderbenutting die gehanteerd werd in de begrotingsopmaak 2011 is relatief beperkt, namelijk 120 miljoen euro. Dat is beperkt in vergelijking met hetgeen in het verleden werd gerealiseerd. Dat is ook beperkt ten aanzien van de effectieve onderbenutting van 2010 die 378 miljoen euro bedraagt, zoals blijkt uit de communicatie van de bevoegde minister einde december 2010.

Deze twee elementen lijken dus onder controle. De uitgavenbegroting ziet er op dat punt betrouwbaar uit. Als de begroting in evenwicht is, gaat de SERV ervan uit dat ook de uitvoering ervan in evenwicht zal zijn. Hetgeen niet belet dat die twee elementen (betaalkalender en onderbenutting) naast andere elementen verder moeten opgevolgd worden.

De conclusie van de SERV is dat de aangenomen begroting 2011 een realistische oefening was en een correcte voorafspiegeling van het resultaat dat men kon verwachten op basis van de informatie die toen beschikbaar was. De begroting was op het goede spoor maar het eindstation was nog niet bereikt.

4. Uitdagingen begrotingscontrole

Welke zijn de uitdagingen waarmee men te maken gaat hebben in de begrotingscontrole? In het evaluatierapport van de SERV is dit weliswaar beperkt (en beslaat het een halve pagina), maar gezien de politieke relevantie wordt er dieper op ingegaan.

Ontvangsten

Wat de ontvangsten betreft, zijn er nieuwe parameters. De economische groei is sterker aangetrokken en de inflatiecijfers zijn hoger, hetgeen zich vertaalt heeft gedeeltelijk in bijkomende uitgaven, maar voornamelijk in bijkomende ontvangsten. Alleen daardoor al raamde de SERV einde december 2010/begin januari 2011 dat de federale overdrachten

met ongeveer 250 miljoen euro zouden toenemen, nog los van de ontvangsten uit gewestbelastingen, waar men ook een beperkte stijging kan verwachten. In totaal geeft dat een extra beleidsruimte van 250 tot 300 miljoen euro.

Er was op dat moment nog een vraagteken over de KBC-middelen. Nu is er geen onzekerheid meer en kan dus duidelijk gesteld worden dat er aanzienlijk meer middelen beschikbaar zullen zijn bij de begrotingscontrole 2011 dan het geval was bij de initiële begroting 2011. Dat heeft op zich niets te maken met de wijze waarop de initiële begroting 2011 is opgesteld, maar heeft te maken met nieuwe informatie die gaat verwerkt moeten worden door de regering en dat gaat leiden tot meer ontvangsten en ook meer mogelijkheden om uitgaven te doen.

Uitgaven

Wat de uitgaven betreft, zullen de betaalkalender en de onderbenutting opnieuw moeten geëvalueerd worden. De onderbenutting moet meer gedetailleerd bekeken worden op basis van de effectieve uitvoeringscijfers. Tot nu toe is er een globaal cijfer bekend. Er gaat een meer gedetailleerde analyse moeten komen om na te gaan of het bedrag van 120 miljoen euro nog stand houdt. Er zijn een aantal doorschuifoperaties gebeurd waardoor de onderbenutting misschien toch opnieuw in vraag zal moeten gesteld worden. Dat gaat dus eerst opnieuw bekeken moeten worden vooraleer het bedrag van 120 miljoen euro eventueel nog bevestigd of aangepast kan worden.

Ten aanzien van de betaalkalender en de impliciete schuld zal indien nodig een aanpassing moeten gebeuren. Ook daarover zal nieuwe informatie komen op basis van dewelke de betaalkredieten eventueel kunnen aangepast worden en eventueel verhoogd.

Wat betreft de jobkorting, is er een meevaller waardoor er uiteindelijk bij de uitgaven minder bijkomende uitgaven zullen moeten ingeschreven worden dan dat er ontvangsten beschikbaar zijn.

Aangezien een evenwicht in 2011 vooropgesteld was, betekent dit dat er bijkomende initiatieven (en dus uitgaven) mee kunnen gefinancierd worden. Het belangrijke element dat de SERV als orgaan van de sociale partners, naar voor wil brengen, is dat, als er naast die aandachtspunten (die men opnieuw gaat moeten inschatten), eventueel extra uitgaven moeten worden voorzien, indien er daarnaast nog netto vrije beleidsruimte is, men er voorzichtig mee moet omspringen.

In eerste instantie kan men eraan denken om eventueel een buffer aan te leggen voor de onzekerheden van de betaalkalender.

Betaalkalender

De betaalkalender, dus de verwachte betalingen voor het jaar 2011, gaat opnieuw ingeschat moeten worden in het voorjaar van 2011, maar men kan nooit op voorhand helemaal weten hoe die betaalkalender gaat evolueren. De voorgestelde buffer is geen buffer die gereserveerd moet blijven, maar een buffer omwille van de onzekerheden in het voorjaar en die men dan eventueel in het najaar kan bestemmen en gebruiken.

Een duurzaam begrotingsbeleid

De begrotingscontrole 2011 zal een impact hebben op de begroting 2012 en mag niet te veel de normale marges van de begroting 2012 in het gedrang brengen. Waarom zou dat eventueel een probleem kunnen zijn? Enerzijds als men een uitgave inschrijft bij de begro-

tingscontrole die pas de tweede helft van het jaar in gang treedt, gaat die wanneer ze op kruissnelheid is gekomen in 2012, waarschijnlijk hoger zijn dan wat men inschrijft in 2011.

Een tweede reden is dat men in 2011 nog lang kan rekenen op een aantal eenmalige ontvangsten die zouden wegvallen in 2012. Belangrijk is dat de normale structurele groei van 2012 niet in het gedrang wordt gebracht door de beslissingen van de begrotingscontrole 2011. Dat betekent echter niet dat men geen beslissingen mag nemen voor nieuwe initiatieven maar wel dat men zeer goed moet opletten met het inschrijven van terugkerende uitgaven die dus niet enkel in 2011, maar ook in 2012 en volgende jaren terugkomen, dus met het inschrijven van recurrente uitgaven. Dat moet men bekijken in zijn globale context: dus niet louter kijken naar 2011, maar ook naar de impact op de komende jaren om een duurzaam begrotingsbeleid niet in het gedrang te brengen.

Als er dan toch bijkomende budgettaire ruimte is, dan stellen de sociale partners voor dat die bij voorkeur aangewend wordt voor sociaaleconomische dossiers.

5. Evaluatie van de begroting

Hoe werd het begrotingsevenwicht bereikt bij de initiële begroting 2011? Het was niet evident dat er een evenwicht werd ingeschreven in de initiële begroting 2011. De vraag is hoe dat dit evenwicht werd gerealiseerd.

Het regeerakkoord vormde het uitgangspunt van de Vlaamse Regering. In het regeerakkoord staat dat er vanaf 2011 een evenwicht moet zijn, maar daarnaast ook dat er al vanaf 2011 een aantal nieuwe initiatieven door de Vlaamse Regering moet kunnen worden ingeschreven in de begroting; dus enerzijds een evenwicht maar daarnaast ook voldoende budgettaire ruimte voorzien voor nieuwe initiatieven. De vaststelling was verder dat op basis van de ontvangsten en de uitgaven bij ongewijzigd beleid, er geen evenwicht was maar een tekort van 375 miljoen euro. De normale dynamiek van de ontvangsten lag dus 375 miljoen euro lager dan de normale dynamiek van de uitgaven bij constant beleid. Dat betekent dat men op zijn minst 375 miljoen euro besparingen of heroriënteringen of extra ontvangsten moest voorzien om dat probleem op te lossen. Maar daarnaast moest er dus ook ruimte gevonden worden voor nieuwe initiatieven, waarbij het dan ging over 95 miljoen euro. In totaal komt men dan aan een bedrag van ongeveer 463 miljoen euro: er was een nettobeleidsruimte (of nettobeleidstekort) van min 375 miljoen euro; daarnaast moest dus voor 95 miljoen euro extra ruimte gevonden worden voor nieuwe beleidsruimte. De Vlaamse Regering stond dus voor de taak om voor 463 miljoen euro ingrepen te doen, zijnde besparingen of extra ontvangsten te voorzien.

Hoe heeft de Vlaamse Regering dat aangepakt? Er zijn drie grote blokken in te onderscheiden. Enerzijds de verkoop van gronden van de VMM aan Aquafin voor 182 miljoen euro, anderzijds de kaasschaafmethode voor 147 miljoen euro; daarnaast overige besparingen voor 182 miljoen euro. De ingrepen die gedaan zijn, waren het minimale dat nodig was om de afspraken van het regeerakkoord te kunnen uitvoeren.

De SERV heeft een onafhankelijke analyse gedaan van deze cijfers en komt tot een enigszins andere constatacie. De nettobeleidsruimte, dus de normale dynamiek bij constant beleid van ontvangsten en uitgaven, leidt niet tot een tekort van 375 miljoen euro maar tot een tekort van 353 miljoen euro volgens de analyse van de SERV. Dat betekent dat voornamelijk het ongewijzigd beleid bij de uitgaven toch wel anders wordt ingeschat door de SERV dan door de Vlaamse Regering. De nieuwe initiatieven bedragen volgens de SERV geen 95 miljoen euro maar 141 miljoen euro. Wat betreft de ingrepen, zijn er meer ingrepen nodig geweest dan de 463 miljoen euro die de Vlaamse Regering naar voor schoof; de SERV komt aan een berekening van 494 miljoen euro aan ingrepen die gebeurd zijn bij de opmaak van de begroting 2011.

Deze analyse heeft niets te maken met het begrotingssaldo. Het begrotingssaldo in evenwicht komt daardoor niet in het gedrang. Het is gewoon de manier waarop dat de ingrepen die nodig waren werden voorgesteld of de manier waarop het ongewijzigd beleid in kaart wordt gebracht, dat de SERV van mening verschilt met de Vlaamse Regering. Maar het begrotingsevenwicht komt daardoor niet in het gedrang.

Er zijn verschillende verklaringen voor dat verschil. Een van de redenen is de definitie van nieuw beleid en ongewijzigd beleid, waar toch wel wat verschillen zijn, want de dynamiek of de nettobeleidsruimte van 375 miljoen euro versus 393 miljoen euro heeft te maken met wat ongewijzigd en wat nieuw beleid is. Een volgend element is dat de Vlaamse Regering de interne heroriënteringen niet heeft meegenomen; dat zijn besparingen binnen een beleidsdomein die ruimte maken of geven om nieuwe initiatieven binnen datzelfde beleidsdomein mogelijk te maken. Voorts is er de evolutie van de dotaties versus de evolutie van de uitgaven van de instellingen.

Het lijkt de SERV belangrijk om die elementen in kaart te brengen omdat het om nieuwe besparingen en initiatieven gaat.

Belangrijke vaststelling was dat de transparantie over de kern van het begrotingsbeleid ontbreekt. De kern van het begrotingsbeleid is de keuzes die regering en parlement maken bij de (goedkeuring van de) begroting, namelijk de keuzes die gemaakt worden van wat de besparingen zijn, wat de nieuwe ontvangsten zijn, wat de nieuwe initiatieven zijn. Op dat vlak is er een gebrek aan transparantie. Het feit dat de cijfers verschillen geeft aan dat er toch meer duidelijkheid en eenduidigheid over zou moeten komen.

6. Nood aan transparantie

Een belangrijk deel van het evaluatierapport van de SERV ging om die reden ook over de nood aan meer transparantie in het begrotingsbeleid.

Een eerste element is dat de SERV het belangrijk vindt om het constant beleid en de (nieuwe) ingrepen van elkaar te onderscheiden. Een goede inschatting van het constant beleid is belangrijk voor onder meer een degelijke meerjarenraming. De meerjarenraming die onder het nieuwe Rekendecreet meer aan belang gaat winnen, moet aangeven wat de consequenties zullen zijn van de beslissingen die nu worden genomen op de komende begrotingsjaren. Dat is een vertaling van het ongewijzigd begrotingsbeleid en die vertaling moet zo correct mogelijk gebeuren.

Een tweede reden is dat de keuzes die het parlement maakt door de begroting aan te nemen, duidelijk moeten zijn voor iedereen. Een deel van de begroting is een vertaling van ongewijzigd beleid, geen nieuwe keuzes. Men moet kunnen zien en weten wat de nieuwe initiatieven zijn die door de begroting werden goedgekeurd.

Ten derde is het een element van goed bestuur dat er een onderscheid wordt gemaakt tussen nieuwe ingrepen en constant beleid.

Specifiek voor de sociale partners is dat onderscheid ook belangrijk omdat ze betrokken zijn bij de uitwerking van een aantal besparingsmaatregelen – als men de sociale partners vraagt om mee na te denken over de te nemen maatregelen en hoe het concreet uitgewerkt zou kunnen worden, bijvoorbeeld het tewerkstellingsbeleid. De sociale partners moeten dan meer informatie hebben over onder meer de context, de noden, wat er bespaard moet worden.

Belangrijk is de geconsolideerde benadering: dat men niet kijkt naar de dotaties die naar de instellingen gaan, maar dat men effectief kijkt naar de uitgaven die bij de instellingen gebeuren. Een voorbeeld daarvan is de kindpremie. In de toelichting van de Vlaamse

Regering spreekt men van 7 miljoen euro die er extra voor zal worden voorzien in 2011. Dat zijn dotaties aan Kind & Gezin. Als men echter kijkt naar de begroting van Kind & Gezin zelf, ziet men een aparte uitgavenpremie kindpremie ten bedrage van 4 miljoen euro. Het saldo van de Vlaamse overheid wordt niet bepaald door de dotatie van 7 miljoen euro, maar door de effectieve uitgaven ten belope van 4 miljoen euro door Kind & Gezin. Door deze verschillende benadering bekomt men ook verschillende resultaten. De SERV neemt 4 miljoen in rekening omdat dat effect heeft op het begrotingssaldo en de Vlaamse Regering nam 7 miljoen euro als basis. Dat is ook voor andere zaken van toepassing, zoals ten aanzien van het uitbreidingsbeleid in het VAPH.

Daarnaast is er de duidelijke aflijning van nieuw beleid en ongewijzigd beleid. De Vlaamse Regering volgde de redenering dat de 95 miljoen euro (aan nieuwe initiatieven) gewoon het gevolg was van afspraken die er al waren bij het regeerakkoord, zoals kindpremie en uitbreidingsbeleid ten aanzien van gehandicapten. De regering nam de vroeger gemaakte afspraken maar dat staat los van de maatregelen die effectief zijn ingeschreven in de begroting.

De SERV stelt voor bij onderscheid tussen nieuw en ongewijzigd beleid werkelijk te gaan kijken wat er in de begroting gebeurt op het niveau van de begrotingsopmaak en niet naar de eerder gemaakte afspraken binnen de Vlaamse Regering. De toelichting van de begroting zou op dat punt dus moeten verbeteren zodat er duidelijk wordt aangegeven wat de nieuwe initiatieven en wat de nieuwe besparingen zijn en dat een coherent beeld wordt gegeven in de algemene toelichting en in de toelichtingen per begrotingsprogramma. Een derde element is de vergelijking te maken met de meerjarenraming die tot doel heeft om ongewijzigd beleid voor de komende jaren in kaart te brengen. Als men die meerjarenraming nu zou opstellen en zou vergelijken met de initiële begroting 2012, zouden de verschillen het gevolg moeten zijn deels van een evolutie van de parameters en deels ten gevolge van nieuw beleid.

In het evaluatierapport wordt er ook gewezen op het belang van de toelichtingen, opdat er voor de verschillende begrotingsposten een duidelijk beeld komt. Het kan niet zijn dat er voor bepaalde zeer belangrijke posten zoals de deelnemingen en participaties voor 300 miljoen euro, dat er daar slechts één regel aan besteed wordt en dat er over bepaalde posten die gaan over 1000 euro een halve bladzijde toelichting wordt gegeven. Er zou een beter evenwicht kunnen komen in de toelichtingen.

Ook de uitvoeringsgegevens, dus de rapportering over de uitvoering van de begroting, zou beter gebruikt moeten worden bij de begrotingsopmaak door een link te maken voor elke begrotingspost en de uitvoeringsgegevens van de begroting zelf en het verschil eventueel te duiden. Ook aan de betalingskalender en de impliciete schuld zou meer aandacht moeten worden besteed door deze meer transparant te maken, voornamelijk voor de instellingen waar zich dienaangaande het grootste probleem situeert.

Het is belangrijk voor de transparantie om een goed Rekendecreet te hebben. Dat gaat daarbij niet enkel over het decreet-an-sich maar dan ook over de uitvoeringsbesluiten en de effectieve toepassing die eraan wordt gegeven.

7. Conclusies

Mevrouw *Caroline Copers*, voorzitter van de SERV, concludeert dat de goedgekeurde begroting 2011 een realistische begroting is, de ontvangsten zijn realistisch ingeschat en ten aanzien van de uitgaven werden de risico's beperkt. Dat betekent natuurlijk nog niet dat men de begroting op automatische piloot moet uitvoeren. Niet alleen voor de begrotingscontrole 2011 maar ook voor de volgende begrotingen is het van belang om voorzichtig te zijn en alert te blijven. De SERV denkt dan ook dat het Rekendecreet daarin een belangrijke bijdrage kan leveren.

Een tweede conclusie is dat er extra ontvangsten verwacht worden, die door de hogere inflatie misschien nog hoger zullen zijn. Ook hier opnieuw een pleidooi voor voorzichtigheid bij de aanwending van extra middelen. Indien blijkt dat er na alle voorzorgsmaatregelen die men moet nemen met de betaalkalender, toch nog beleidsruimte overblijft, er ook daar gepleit moet worden voor voorzichtigheid, zeker als het daarbij gaat om recurrente uitgaven omdat in 2012 een aantal eenmalige inkomsten ook effectief zullen wegvallen.

Men moet dus niet alleen kijken naar wat er wordt beslist in 2011, maar ook naar de lange termijn in het kader van een duurzaam begrotingsbeleid en dan met nadruk op het specifieke accent dat door de sociale partners werd gelegd met betrekking tot eventuele extra uitgaven die bij voorkeur ook naar sociaaleconomische dossiers moeten kunnen gaan.

De SERV is altijd constructief kritisch geweest. Er blijkt dat er over de gemaakte beleidskeuzes niet altijd even duidelijk wordt gecommuniceerd door de Vlaamse Regering. Er zijn meer besparingen gepland dan men heeft laten uitschijnen en daarom werd ook het accent van deze toelichting gelegd op het belang van de transparantie van het begrotingsbeleid. Een grotere transparantie net als een goed functionerende begrotingscontrole is een deel van goed bestuur en leidt ook naar een beter begrotingsbeleid. In dit verband zijn ook de bespreking en stemming van het ontwerp van Rekendecreet belangrijk.

II. BESPREKING

De heer *Koen Van den Heuvel* staat als parlements lid volledig achter de vraag naar meer transparantie van het begrotingsbeleid. Er zijn meer besparingen gebeurd dan meegegeeld.

Mevrouw *Caroline Copers* merkt op dat dit geen effect had op het begrotingssaldo. Er zijn namelijk interpretatieverschillen die maken dat de SERV op een andere manier naar de begroting kijkt dan de Vlaamse Regering en er dus een verschil is tussen wat de Vlaamse Regering heeft meegedeeld en wat de SERV uit de cijfers heeft gehaald.

De heer *Koen Van den Heuvel* maakt zich de bedenking dat wat de twee begrotingen 2010 en 2011 hebben opgeleverd, vergeleken met de cijfers bij het begin van deze legislatuur, de ontvangsten in feite veel beter zijn meegevallen dan initieel verwacht bij de start van deze regering. De Vlaamse Regering is inderdaad vertrokken vanuit zeer voorzichtige veronderstellingen en cijfers. Men haalt de bij het begin van de legislatuur vooropgestelde doelstelling, dus op dat vlak zijn de ontvangsten beter dan oorspronkelijk voorzien maar het resultaat is uiteindelijk hetzelfde, namelijk een begrotingsevenwicht in 2011. Waar zit het verschil dan? Dan is er uiteindelijk toch minder bespaard dan oorspronkelijk gedacht bij de start van de begroting.

Een heel belangrijk element is inderdaad de inhaaloperatie van de betaalkalender. Heeft de SERV daarover meer gegevens zoals wat de knelpunten zijn en over welke bedragen het gaat? Op het einde van vorig jaar waren er in een aantal domeinen duidelijk betaalachterstanden. Heeft de SERV daar meer zicht op?

De heer *Sven Gatz* stelt dat eens te meer duidelijk wordt gemaakt dat men een begroting en cijfers op verschillende manieren kan lezen en bekijken vanuit verschillende invalshoeken met niet altijd helemaal dezelfde conclusies, onder meer de hoogte van de besparingen waar de SERV tot hogere cijfers komt dan de regering, of de beleidsruimte die de regering zichzelf heeft toegekend.

Het commissielid maakt zich nog steeds zorgen: ondanks het feit dat de SERV concludeert dat de begroting op het goede spoor zit en dat een evenwicht realistisch is, wordt toch ook duidelijk gezegd dat men bij de begrotingscontrole heel nauwgezet zal moeten bijsturen en verfijnen, vooral met het doel ervoor te zorgen dat de betalingsverplichtingen gehonoreerd

worden. Hij wijst erop dat de heer Dirk Van Mechelen al in 2009 zei dat er op het einde van 2011 mogelijk ernstige problemen op dat vlak zouden opduiken. De SERV predikt toch grote voorzichtigheid om ervoor te zorgen dat Vlaanderen niet in een sneeuwbal-effect terecht komt waarin de Vlaamse Regering met betrekking tot haar betalingsverplichtingen op het einde van vorig jaar in een aantal beleidsdomeinen is terechtgekomen.

Het klinkt de heer Gatz als muziek in de oren dat de SERV voorstelt dat indien er op het ogenblik van de begrotingscontrole financieel ademruimte zou zijn, de Vlaamse Regering best zou aanknopen bij de traditie om daar waar mogelijk provisies te voorzien.

De heer *Bart Van Malderen* merkt op dat minister Muyters en de ganse Vlaamse Regering best tevreden mogen en kunnen zijn met de conclusies van de SERV. De belangrijkste conclusie van de SERV is dat een evenwicht realistisch is, wat een kernpunt was van de begroting 2011.

Wat betreft de verschillen tussen de berekeningen van minister Muyters en van de SERV, vermoedt de spreker dat een en ander ook te maken heeft met vertragingseffecten: een in de begroting ingeschreven besparing kan immers jaren vergen vooraleer men er het reële effect van zal kunnen voelen.

De SERV pleit omzichtig om te springen met eventuele beleidsruimte. Het tegendeel beweren zou neerkomen op vloeken in de kerk. Niemand zou ervoor pleiten om niet te voorzichtig om te gaan met de beleidsruimte. Houdt de SERV rekening met de effecten van de inflatie? Op korte termijn creëert de toegenomen inflatie weliswaar bijkomende ontvangsten, maar op termijn brengt de inflatie ook meer kosten met zich mee, zoals bijvoorbeeld de lonen, energiekosten en de invloed op de economische groei.

Door de kapitaalsparticipatie in KBC, heeft men, naast eenmalige en recurrente inkomsten, een derde categorie van inkomsten, een tussenvorm van inkomsten, die men waarschijnlijk wel zal kunnen inschrijven op lange termijn, maar waarbij men afhankelijk is van de resultaten van het bedrijf en de beslissing van de algemene vergadering van het bedrijf. Over deze inkomsten is dus telkenmale een zekere mate van onzekerheid, tot KBC volledig terugbetaald heeft.

De heer *Lode Vereeck* merkt op dat wat hem betreft, achter het in het begrotingstraject ingeschreven begrotingsevenwicht, toch een aantal fundamentele onevenwichten zitten. Hij wijst erop dat er vaak geen geld is voor de kerntaken, de scholenbouw, de wachtlijsten in de gehandicaptenzorg, besparingen op onderzoek en ontwikkeling, wegenonderhoud en dergelijke meer. Als de SERV zegt dat de begroting op het goede spoor zit, dan is dat een stevige politieke uitspraak, maar hij neemt aan dat dit standpunt de weerspiegeling is van datgene wat de sociale partners ook menen. Maar als de heer Vereeck ziet waar er allemaal tekorten zijn, dan kan hij moeilijk zeggen dat de begroting op het goed spoor zit.

Door het gebrek aan structurele besparingen is de Vlaamse overheid vrij snel in de betalingsproblemen gekomen, bijvoorbeeld IWT, AGION, BOF en dergelijke meer. Het Rekenhof heeft daarvoor gewaarschuwd en gezegd dat die groter zouden kunnen worden en ook de SERV gaat daar uitgebreid op in. Dat bevestigt de vrees die de LDD-fractie al een tijd heeft. Er zijn volgens de SERV twee belangrijke risico's: de betaalkalender en de onderbenutting.

Dat is alarmerend nieuws: een overheid moet gewoon zijn betaalverplichtingen nakomen en daarin het goede voorbeeld stellen. Het is volgens de SERV enerzijds moeilijk in te schatten of er voldoende betaalkredieten zijn, maar anderzijds is het de belangrijkste risicofactor. Op basis van welke elementen komt de SERV tot die conclusie? Het Rekenhof heeft al gewezen op de mogelijke problemen die er terug zitten aan te komen bij het IWT

en bij AGION. Heeft ook de SERV hiervoor concrete aanwijzingen? Heeft de SERV eventueel zicht op de grootte van de omvang van de mogelijke betaalttekorten op bepaalde begrotingsposten?

Met betrekking tot die 300 miljoen euro extra ontvangsten, die zullen kunnen worden ingeschreven bij de komende begrotingscontrole, waarschuwt de SERV terecht dat die gelden zeer zorgvuldig zullen moeten worden aangewend. De SERV schetst twee pistes: de eerste piste is die van de buffer, wat een piste is die ook in het verleden werd toegepast, maar indien er naast die buffer nog ruimte is, wordt er door de SERV aangeraden deze te beteden aan sociaaleconomische dossiers. De heer Vereeck veronderstelt dat de SERV daar meer concrete dossiers aan kan koppelen.

Wat betreft de eenmalige uitgaven, is volgens het verslag van het Rekenhof bij de initiële begroting 2011 duidelijk gesteld dat de verkoop van de onroerende goederen aan Aquafin al goed was voor 357,5 miljoen euro. Als men dat bekijkt over de totale inspanning van 2 miljard euro die is moeten gebeuren over drie jaren, is dat dus 18 percent die dus uit een eenmalige maatregel komt. Daarbovenop kwam de dividendbetaling van KBC, die ondertussen verworven is. Voor 2011 zit men dus alleen nog met 181 miljoen euro van de verkoop van gronden van de VMM aan Aquafin.

Op pagina 11 van het rapport staat te lezen dat de verbetering van het saldo van 2011 ten opzichte van 2010 voor 185 miljoen euro te danken is aan niet-structurele factoren. Op pagina 72 vindt men dat de verbetering van het saldo in 2011 voor 311 miljoen euro positief beïnvloed werd door niet-structurele ontvangsten. Kan de SERV dat verschil duiden?

Het is duidelijk dat het begrotingsresultaat voor een groot gedeelte te wijten is aan eenmalige maatregelen. Dat heeft te maken met het feit dat men onvoldoende structureel heeft durven besparen. Dat heeft bijvoorbeeld ook tot gevolg gehad dat de begrotingsdoelstellingen, die eigenlijk al in 2009 zijn vastgelegd in het regeerakkoord, al verschillende keren, in 2011, maar ook bij de begrotingscontrole 2010, niet konden worden aangepast ondanks de extra ontvangsten die zich al verschillende keren hebben voorgedaan. Men verschuift het probleem altijd maar door naar de toekomst en de SERV verwacht dat de nettobeleidsruimte in 2012 zal verminderen met 504 miljoen euro door het wegvallen van de eenmalige maatregelen. Hoe schat de SERV in het licht van de begrotingsdoelstellingen voor de komende jaren dit in en wat zal de nettobeleidsruimte de komende jaren zijn?

Tot slot in het begrotingsadvies bij de begroting 2011 van 5 juli 2010 heeft de SERV een structurele analyse gemaakt van de Vlaamse begroting en gesteld dat “uit de structurele analyse van de meerjarenraming blijkt verder dat de opbouw van nominale saldi van een evenwicht in 2011 naar een overschot van 193 miljoen euro in 2013 gepaard gaat met structurele saldi die duidelijk terug negatief worden. Dit zou resulteren in een structureel tekort van 115 miljoen euro op het einde van de legislatuur.”. Heeft de SERV ondertussen een geactualiseerde structurele analyse van de begroting gemaakt?

Kind & Gezin krijgt een dotatie van 7 miljoen euro voor de uitkering van de kindpremie, maar in de begroting van Kind & Gezin zelf ziet men bij uitgaven maar vier miljoen euro. De rest, dus 3 miljoen euro, zijn dat dan beheerskosten?

De heer *Erik Tack* wil weten of als de begroting voor 2011 positief zou blijken te zijn, bij het voorstel van de SERV om eventueel een buffer aan te leggen of nieuwe beleidsruimte te kiezen, dan vooral voor sociaaleconomische dossiers, schuldafbouw ook geen mogelijkheid is.

Met betrekking tot de geraamde stijging van de ontvangsten en in het bijzonder van de gewestbelastingen, stelt mevrouw *Griet Smaers* dat volgens de SERV, de registratierechten onder meer onderhevig zijn aan een conjuncturele invloed. Maar geldt dat in feite ook niet voor successierechten, hetzij dan misschien in beperktere mate? Welke groei en schom-

melingen verwacht SERV ten aanzien van de successierechten, los van de vooropgestelde groei?

Wat betreft de betrokkenheid van de sociale partners bij bepaalde keuzes op de besparingen en de nood aan transparantie ten aanzien van hen bij keuzes over die besparingen, hoe worden de keuzes, achteraf gezien, dus *ex post*, na de door Vlaamse Regering voor de begroting 2011 genomen beslissingen, door de SERV gevoeld? Hoe kijkt de SERV terug naar de keuzes die gemaakt zijn en dan meer in het bijzonder de kaasschaafmethode?

De heer *Ludo Sannen* stelt dat bij het lezen van de conclusies van de SERV, men niet anders kan dan tevreden zijn. De begroting is namelijk in evenwicht en realistisch opgesteld, er wordt voorzichtig omgesprongen met de begrotingscontrole. Er wordt terecht naar nog meer transparantie gevraagd. De begroting blijkt bovendien meer dan in evenwicht, want er is blijkbaar wat meer begrotingsoverschot, en dus meer beleidsruime. De heer Sannen zegt de tussenkomst van de heer Vereeck dan ook niet te begrijpen als die het heeft over de mogelijke problemen op het vlak van de betaalkalender. De heer Sannen leest in het verslag van de SERV namelijk dat er een belangrijke inhaaloperatie gebeurd is op het vlak van de betaalkalender en de onderbenutting beperkt is. Als de onderbenutting beperkt is, dan is men begrotingsmatig heel voorzichtig aan het handelen. Dus wat dat betreft, door het feit dat er meer inkomsten zijn dan voorzien, kan nog eens bijkomend mogelijke impliciete schuld voorkomen worden. Uiteindelijk als inkomsten hoger zijn dan de uitgaven, dan is het risico op het niet kunnen naleven van de betaalkalender kleiner.

Wat bedoelt men eigenlijk met het eindstation? Is er immers ooit een eindstation in een begroting van een overheid?

De heer Sannen sluit zich aan bij de vraag over het meerekenen van de mogelijke gevolgen van de inflatie, zeker op het vlak van lonen. Op dit moment kan men dit moeilijk inschatten.

De SERV laat open of er een buffer moet aangelegd worden dan wel nieuwe beleidsruimte. Rekening houdende met de mogelijke gevolgen voor 2012, is hij benieuwd wat de SERV eigenlijk aanraadt: bij de begrotingscontrole een buffer creëren of toch de bijkomende ruimte voor een deel gebruiken voor nieuw beleid?

De heer *Eric Van Rompuy* merkt op dat het, in het licht van de komende begrotingscontrole, om zeer grote bedragen gaat die opnieuw ter beschikking staan: 248 miljoen euro federale overdrachten, de KBC-gelden. Als men daar de besparingen tegenover zet die aan de hand van de kaasschaafmethode gebeurd zijn, waarbij het gaat over 147 miljoen euro, hetgeen toch wel maatschappelijk grote inspanningen zijn, tegenover dus meer dan 300 miljoen euro middelen die er bijkomen, dan geeft dat toch wel aan dat de Vlaamse begroting door de Bijzondere Financieringswet en de daaraan gekoppelde parameters structureel vrij vlug toch naar een toename van de ontvangsten gaat.

Mevrouw *Caroline Copers* stelt dat de voorkeur van de sociale partners, op voorwaarde dat de betaalkalender in orde is, de begroting voorzichtig genoeg is, en er eventueel buffers aangelegd zijn, erin bestaat om dan toch ook nog de focus te willen leggen op de sociaaleconomische dossiers. Een rapport van de SERV is het resultaat van een consensus tussen de sociale partners. Er zijn heel wat dossiers hangende en heel wat afspraken uit het regeerakkoord die belangrijk zijn voor de sociale partners. De SERV heeft dienaangaande nog geen concrete sociaaleconomische dossiers op het oog maar het is wel het pleidooi van de sociale partners om toch in de mate van het mogelijke terug wat meer op de sociaaleconomische dossiers te kunnen wegen en ook het sociaal overleg op VESOC-niveau terug op de voorgrond te krijgen.

Met betrekking tot het feit of het begrotingsevenwicht veel fundamentele onevenwichten betreft, en daaraan gekoppeld de vraag van de sociale partners naar de transparantie van de begroting, onder andere omdat ze betrokken worden bij de besparingen, antwoordt mevrouw Copers dat de sociale partners niet betrokken zijn bij de besparingen. Minister Muyters stelt dat het aan de minister is om te beslissen. Het belangrijkste besparingsdossier waar de sociale partners bij betrokken waren, heeft betrekking op de VDAB, de opleidingscheques, de vijftigpluspremie, dergelijke dossiers dus. Het zijn niet de sociale partners die mee beslissen of besparingen wel of niet rechtvaardig zijn en wel of niet voldoende zijn en wel of niet in evenwicht. Het is ook niet de bedoeling dat de SERV daar een politieke uitspraak over gaat doen. Al hetgeen in het rapport staat en de manier waarop het geformuleerd staat, vloeit vanzelfsprekend voort uit de consensus tussen de sociale partners. In diezelfde zin heeft de SERV dan ook gezegd dat als er extra budgettaire ruimte komt, de SERV toch een aantal elementen verder wil bekijken in het raam van het sociaaleconomische overleg.

De heer *Axel Mathot* stelt dat ten opzichte van de oorspronkelijke raming uit het regeerakkoord, er in het evaluatierapport geen vergelijking is gemaakt met het begin van de legislatuur. Maar als men kijkt naar de raming in het kader van de meerjarenraming van april 2010, kan men vaststellen dat de situatie duidelijk verbeterd is. Dit heeft zich vertaald in minder besparingen: in de meerjarenraming was er een besparing van 130 miljoen euro meer vooropgesteld maar niet geconcretiseerd teneinde het begrotingsevenwicht te bereiken, en de 75/95 miljoen euro die ook al voorzien was. Men had 130 miljoen euro extra besparingen moeten doorvoeren. Omdat de ontvangsten beter geëvolueerd zijn, heeft men 130 miljoen euro minder bespaard. Men heeft besparingen moeten doorvoeren, maar dus minder dan gevreesd. Als men dan nog wat verder teruggaat in de tijd ter vergelijking, dan is het verschil nog groter. De regering heeft het opgevangen door minder te besparen dan oorspronkelijk voorzien ten gevolge van de extra ontvangsten. De extra ontvangsten hebben geleid tot minder besparingen.

De SERV heeft nog geen zicht op de impliciete schuld van 2010. In maart/april 2011 gaat de SERV een eerste zicht hebben op de effectieve uitvoeringsgegevens, maar dat gaat nog niet onmiddellijk een volledig en duidelijk antwoord bieden. Gekoppeld aan het Reken-decreet, is een groot probleem dienaangaande de impliciete schuld bij de instellingen zoals het IWT. Aangezien bij het IWT, dus bij de instelling zelf, geen onderscheid wordt gemaakt tussen de verbintenissen beleidskredieten en de betalingen, is het voor een buitenstaander, dus Vlaams Parlement, SERV en Rekenhof zeer moeilijk om de betaalkalender correct in te schatten. Om die reden dringt de SERV erop aan om ook bij de Vlaamse instellingen een zo goed mogelijk zicht te kunnen krijgen op de impliciete schuld op de betaalkalender en dienaangaande daar ook rekening mee te houden in het (ontwerp van) Rekendecreet of in de uitvoeringsbesluiten. De heer Mathot pleit ervoor om dus zeker voldoende aandacht te besteden aan de betaalkalenders van de Vlaamse instellingen, want daar situeert zich dus het grootste probleem op dit vlak. De SERV kan dus niet aangeven in welke sectoren er het meeste problemen zijn. Hij meent dat een deel van het probleem bij het IWT opgelost is door te verschuiven naar 2011, waardoor er in 2011 toch wel extra kredieten nodig zullen zijn in de begroting om te vermijden dat er weer opnieuw wordt doorverschoven naar 2012. Meer informatie heeft de SERV jammer genoeg niet. De SERV blijft het wel opvolgen en probeert om via het (ontwerp van) Rekendecreet en/of de uitvoeringsbesluiten zo goed mogelijk zicht te krijgen.

De verschillen in de analyses van SERV en Vlaamse Regering hebben niet te maken met vertragingseffecten: beide vertrekken vanuit dezelfde begrotingscijfers. Het verschil heeft te maken met de interne heroriënteringen die de Vlaamse Regering niet in kaart brengt maar ook en voornamelijk door de geconsolideerde benadering. Wat betreft de dotaties: bijvoorbeeld bij de VRT moet men bij de dotaties minder besparen dan de VRT effectief zelf zal moeten besparen. De dotaties verminderen, en daarnaast zal de VRT bijvoorbeeld nog extra reserves moeten opbouwen, wat betekent dat de werkelijke besparing niet alleen

te zien is in de dotaties, hetgeen de manier is waarop de Vlaamse Regering de besparingen opvolgt, maar dat de reële besparing van de VRT groter is dan hetgeen voortkomt uit de analyse van enkel de dotaties. Dit geldt eveneens voor andere Vlaamse instellingen, zoals bijvoorbeeld De Lijn. De SERV is dus ook bijvoorbeeld benieuwd naar de visie van de minister op dat vlak.

Wat de inflatie betreft, gaan de lonen die gekoppeld zijn aan de index twee maanden vroeger moeten aangepast worden, hetgeen grosso modo een 40 à 50 miljoen euro betekent, dat dus al wordt afgetrokken van die extra ontvangsten van 300 miljoen euro. Netto is er dus geen toename van 300 miljoen euro, maar dus van een 250 miljoen euro. Daarnaast zijn er de loongebonden kredieten, die niet aan de spilindex gekoppeld zijn en die ook een beetje gaan toenemen, hetgeen evenwel beperkt is. Voor de kredieten die niet loongebonden zijn, verandert er niets. Bij de initiële begroting was er daar geen inflatie voor voorzien, en gaat het ook nul blijven bij de begrotingscontrole. De loongebonden kredieten gaan stijgen. Van de netto 300 miljoen euro ontvangsten gaat een deel naar inflatie gaan, hetgeen ongeveer een 80 miljoen euro zal bedragen. Dan blijft er nog een grote som over.

In eerste instantie pleit de SERV niet voor nieuw beleid versus schuldafbouw. De filosofie van het pleidooi van de SERV is dat de begrotingscontrole niet enkel gezien wordt in het licht van begrotingsjaar 2011, maar in een ruimer kader van een duurzaam begrotingsbeleid. Dat betekent dat de begroting van het begrotingsjaar 2012 niet in het gedrang mag gebracht worden door de keuzes van 2011.

In eerste instantie de betaalkalenders verder op punt stellen; de buffer is niet louter en alleen om die buffer an-sich te doen, maar door de ontvangsten heeft men de budgettaire ruimte om ten aanzien van bepaalde onzekerheden dan een buffer te voorzien. Een evenwicht is streng genoeg: om in 2011 tot een evenwicht te komen, is een zeer zware inspanning nodig geweest, de kaasschaafmethode was een moeilijke ingreep; het is niet nodig om daar per definitie een overschot van te maken.

De nieuwe begrotingsnorm gaat rekening moeten houden met de KBC-problematiek. Volgens de SERV gaat het hier om eenmalige inkomsten. Men kan er niet op rekenen; men kan er geen recurrente uitgaven tegenoverstellen; immers op een bepaald moment gaan die KBC-inkomsten wegvallen. Met de KBC-gelden moet men daarom best zeer voorzichtig omspringen en ze eerder als eenmalige ontvangsten beschouwen dan als recurrente ontvangsten. Dat heeft te maken met de nieuwe begrotingsnorm die in de toekomst gaat voorgesteld worden.

Op de vraag of de begroting op het goede spoor zit, merkt de heer Mathot nog op dat de SERV de begroting bekijkt vanuit een macrostandpunt: evenwicht was daarvan een belangrijke doelstelling. Als de SERV dan zegt dat de begroting op het goede spoor zit, is het enkel op het criterium van het begrotingsevenwicht en niet inhoudelijk. De sociale partners spreken zich meestal niet uit over inhoudelijke keuzes, maar begrotingsbeleidsmatig, en dus over een begrotingsevenwicht. Het eindstation is de conclusie waar de Vlaamse minister bevoegd voor Financiën en Begroting eind december traditioneel mee naar buiten komt: gaat Vlaanderen in 2011 een begrotingsevenwicht bereiken hebben of niet?

Voor de technische discussie over de cijfers op de voormelde pagina's 11 en 72 van het evaluatierapport van de SERV, verwijst de heer Mathot naar pagina 75. Het bedrag van 311 miljoen euro zijn eenmalige ontvangsten, de structurele evolutie van het saldo is 313 miljoen euro. De tabel 5.3 op pagina 75 van het evaluatierapport, samen te lezen met pagina's 11 en 72, geeft de volledige informatie.

De actualisatie van de nettobeleidsruimte hangt van drie factoren af: de evolutie van de ontvangsten, de evolutie van de uitgaven, en welke norm de Vlaamse Regering gaat voor-

opstellen voor 2012. Gaat dat een nominaal saldo blijven of gaat dat meer gaan naar een structurele begrotingsnorm, een uitgavennorm? De beleidsruimte gaat daarvan afhankelijk zijn; daarom doet de SERV momenteel nog geen insteek. In het komende juliadvies van de SERV over de begroting 2012 gaat de SERV wel proberen een standpunt in te nemen over welke norm de Vlaamse Regering moet naar voor schuiven en welke beleidsruimte daaruit voortvloeit.

Met betrekking tot de vraag naar de schuldafbouw in 2012, antwoordt de heer Mathot dat de SERV daar niet voor pleit; een evenwicht betekent in principe geen schuldafbouw. Als er een evenwicht wordt bereikt in 2011 zonder de begroting 2012 in het gedrang te brengen of die een normale groei niet in het gedrang brengt, is er voor de SERV een goede begrotingscontrole geweest.

Met betrekking tot de vraag of successierechten al dan niet conjunctureel zijn, verwijst de spreker naar de recente update die professor Smolders in het kader van het Steunpunt Fiscaliteit en Begroting aan het maken is. Daaruit blijkt dat successierechten niet gebonden zijn aan conjunctuur, maar dat er wel andere factoren meespelen. Maar een echte link met de conjunctuur is moeilijk te maken. Ook voor registratierechten is dat niet zo evident. Maar men is bezig met een actualisatie in het kader van de discussie over de nieuwe begrotingsnormering.

Of er bij de begrotingscontrole moet gegaan worden voor een buffer of voor nieuw beleid, moet in eerste instantie gekeken worden naar de betaalkalender en moet men zorgen dat de begroting een realistische begroting is; als er dan nog bepaalde onzekerheden zijn, dan een buffer creëren en pas in derde instantie, als er nog budgettaire ruimte is, kan er gedacht worden aan nieuwe initiatieven. Het een sluit het ander niet uit. In eerste instantie de betaalkalender in orde brengen, en de nodige uitgaven inschrijven in de begroting, een buffer voor zover er nog onzekerheden zijn en dan nieuwe initiatieven. De spreker verwacht dat deze drie initiatieven gaan voorkomen in de begrotingscontrole 2011.

Het vreemde element dat men heel veel inspanningen heeft moeten doen om 147 miljoen euro te besparen en dan dat er plots extra middelen bijkomen bij de begrotingscontrole, die veel meer bedragen of waarschijnlijk meer gaan bedragen, heeft te maken met het pleidooi voor een structureel begrotingsbeleid. De fluctuaties van de conjunctuur die een effect hebben van een ‘stop-and-go-beleid’, zou men best proberen uit te vlakken door een meer structureel begrotingsbeleid te voeren. De SERV pleit daarom dan ook voor een meer structureel begrotingsbeleid en een structurele begrotingsnorm. De heer Etienne Poelvoorde is dienaangaande voorzitter van een commissie die door de Vlaamse Regering is opgericht met het oog op het voorstel van een nieuwe structurele begrotingsnorm.

De heer *Eric Van Rompuy* dankt de SERV namens de commissie en merkt op dat ook vanuit het Vlaams Parlement er de vraag is om die structurele elementen in een nieuwe begrotingsnorm in te bouwen.

Erik VAN ROMPUY,
voorzitter

Griet SMAERS,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

AGION	Agentschap voor Infrastructuur in het Onderwijs
BOF	Bijzonder Onderzoeksfonds
IWT	Agentschap voor Innovatie door Wetenschap en Technologie
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VESOC	Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij

BIJLAGE:

PowerPointpresentatie van de SERV

Evaluatie begroting 2011

Toelichting Commissie Financiën
en Begroting Vlaams Parlement

22 februari 2011

Inleiding

- Juli advies – januari evaluatierapport
- Kernelementen begrotingsadvies
 - SERV onderschrijft evenwicht in 2011
 - Duurzaam begrotingsbeleid: voorstel tot structurele analyse
- Kernelementen evaluatierapport
 - Evenwicht: realistisch vooruitzicht ?
 - Uitdagingen bij begrotingscontrole 2011
 - Hoe werd het evenwicht gerealiseerd ?
 - Nood aan meer transparantie

1. Evenwicht: realistisch vooruitzicht?

2. Uitdagingen begrotingscontrole

3. Besparingen en nieuwe initiatieven

4. Nood aan meer transparantie

Conclusies

Evenwicht: realistisch vooruitzicht?

■ Ontvangsten

- realistische / voorzichtige ramingen
- KBC: beslissing Algemene Vergadering

■ Uitgaven

- Belangrijke inhaaloperatie betaalkalender
- Onderbenutting beperkt
- Beide elementen verder opvolgen

■ Conclusie: begroting op goede spoor maar eindstation nog niet bereikt

1. Evenwicht: realistisch vooruitzicht?

2. Uitdagingen begrotingscontrole

3. Besparingen en nieuwe initiatieven

4. Nood aan meer transparantie

Conclusies

Uitdagingen begrotingscontrole (1)

■ Ontvangsten: nieuwe parameters

- Federale overdrachten: + € 248 mln
- Gewestbelastingen: toename
- totaal: extra beleidsruimte € 250 mln tot € 300 mln
- KBC

■ Uitgaven: aandachtspunten herevalueren

- Onderbenutting: nieuwe inschatting obv gedetailleerde uitvoeringscijfers
- Betaalkalender: aanpassing indien nodig
- Jobkorting: meevaller

Uitdagingen begrotingscontrole (2)

■ Indien daarnaast beleidsruimte: voorzichtigheid geboden

- Eventueel buffer aanleggen voor onzekerheden betaalkalender
- duurzaam begrotingsbeleid:
 - Impact uitgaven bij begrotingscontrole: kruissnelheid 2012
 - Wegvallen van eenmalige ontvangsten in 2012
 - Normale groei 2012 niet in het gedrang brengen
- Bij voorkeur aanwenden voor sociaaleconomische dossiers

1. Evenwicht: realistisch vooruitzicht?

2. Uitdagingen begrotingscontrole

3. Besparingen en nieuwe initiatieven

4. Nood aan meer transparantie

Conclusies

Besparingen en nieuwe initiatieven: toelichting regering

- Afspraken regeerakkoord
 - Begrotingsevenwicht in 2011
 - Nieuwe initiatieven
- Netto-beleidsruimte: - 375 mln
- Nieuwe initiatieven - 95 mln
- Ingrepen 463 mln
 - Verkoop gronden VMM 182 mln
 - Kaasschaafmethode 147 mln
 - overige besparingen 134 mln

Besparingen en nieuwe initiatieven : analyse SERV (1)

	Regering	SERV
Netto-beleidsruimte	-375	-353
Nieuwe initiatieven	-95	-141
Ingrepen	463	494

Besparingen en nieuwe initiatieven : analyse SERV (2)

- Geen impact op saldo
- Oorzaken voor verschil
 - Definitie nieuw beleid / ongewijzigd beleid
 - Interne heroriënteringen
 - Evolutie dotaties versus uitgaven instellingen
- Transparantie over kern van begrotingsbeleid ontbreekt

1. Evenwicht: realistisch vooruitzicht?

2. Uitdagingen begrotingscontrole

3. Besparingen en nieuwe initiatieven

4. Nood aan meer transparantie

Conclusies

Nood aan meer transparantie (1)

- Belang van constant beleid versus ingrepen
 - Goede inschatting van constant beleid (MJR)
 - Keuzes die parlement maakt door begroting goed te keuren moeten duidelijk zijn voor iedereen
 - Goed bestuur
- Sociale partners betrokken bij uitwerken besparingsmaatregelen: transparantie noodzakelijk

Nood aan meer transparantie (2)

- Interne heroriënteringen: expliciteren
- Geconsolideerde benadering
 - Uitgaven van instellingen bepalen saldo, niet dotaties
 - Voorbeeld
 - Kindpremie: € 4 mln (uitgaven) versus € 7 mln (dotaties)
- Duidelijke aflijning nieuw beleid
 - Regeerakkoord / begrotingsopmaak
 - Toelichting bij begroting verbeteren
 - Vergelijking met meerjarenraming

Nood aan meer transparantie (3)

Overige elementen

- Memorie van toelichting
- Gebruik van uitvoeringsgegevens (rapportering over uitvoering)
- Betalingskalender / impliciete schuld

Rekendecreet

- Decreet
- Uitvoeringsbepalingen
- toepassing

Conclusies

- Begroting 2011 zit op goede spoor: evenwicht realistisch
- Voorzicht omspringen met eventuele beleidsruimte bij begrotingscontrole !
- SERV vraagt meer transparantie